

Antwoord op Statenvragen PS2023-859

De leden van
Provinciale Staten

Beantwoording schriftelijke Statenvragen Statenlid Eric van Kaathoven
(SP) over "Naar rechts trekkende 'rammelbussen' op de Veluwe"

Ingevolge het bepaalde in artikel 39 van het Reglement van Orde Provinciale Staten van Gelderland doen wij u hieronder het antwoord van ons college op de vragen van Eric van Kaathoven toekomen.

Inleiding van de vragensteller:

Op de Veluwe rijdt vervoerder EBS met probleembussen die zijn overgenomen van vervoerder Keolis. De bussen van het Chinese merk BYD rijden naast in een deel van Gelderland ook in Overijssel en Flevoland. Een groot deel van de bussen heeft problemen of problemen gehad met stoelen die niet in de goede positie staan en trekt naar rechts als rechtdoor gereden moet worden. Hierdoor ontstonden lichamelijke klachten (rug-, schouder- en armklachten) bij buschauffeurs. 'Je zit steeds scheef op de stoel. Als ik drie uur gereden heb, loop ik daarna heel slecht' zegt een chauffeur bij Omroep Gelderland (Bericht 5 maart 2023 'Chauffeurs komen strompelend naar buiten', dit is er mis met bussen op de Veluwe, Gerwin Peelen).

De bussen moeten in de verleende concessie nog 13 jaar in dienst zijn en de problemen zijn al een tijd bekend. De aanbesteding was destijds gewonnen door Keolis maar vanwege gesjoemel kwam er een nieuwe aanbesteding gewonnen door EBS met verplichten overname van de bussen. EBS klaagt nu echter over onvoldoende gekeurde bussen. Omroep Gelderland bericht ook van trillingen in de bus, een bedieningspaneel van de verwarming dat niet goed werkt en mogelijk excessieve roest. Volgens Omroep Gelderland (19 augustus 2023, Vervoerder 'wist niet' van rammelbus die naar rechts trekt', Gerwin Peelen) is het probleem met de naar rechts trekkende bussen nog niet opgelost en wordt er met BYD onderzocht of andere banden kunnen bijdragen aan de oplossing van dit probleem. Onduidelijk is of er met houtje touwtje oplossingen voldoende kwaliteit geleverd kan worden voor de komende jaren of dat dat eigenlijk kan door nieuwe bussen aan te schaffen. Ondertussen zitten de buschauffeurs met klachten veroorzakend slecht materieel.

Datum

3 oktober 2023

Zaaknummer

2023-010968

Blad

2 van 5

Dat brengt de SP-fractie tot de volgende schriftelijke vragen:

Vraag 1:

Kent u het bericht van Omroep Gelderland van 19 augustus 2023: Vervoerder 'wist niet' van rammelbus die naar rechts trekt'?

Antwoord:

Ja

Vraag 2:

Klopt het daar geschetste beeld van de probleembussen op de Veluwe? Zo nee, op welke punten niet?

Antwoord:

Ja. Het artikel is opgebouwd rondom door ons aan Omroep Gelderland verstrekte informatie, die zij op basis van beroep op de Wet Open Overheid hebben ontvangen.

Vraag 3:

Kunt u toelichting geven over het tijdsfad? Wat was wanneer bekend bij wie en welke stappen zijn daarop ondernomen?

Antwoord:

Het volgende tijdsfad schetst een beeld van de context, informatie, besluiten en stappen voor de BYD-bussen. We hebben de PS nummers erachter gezet zodat u de meer uitgebreide informatie zelf kunt terugvinden en lezen.

7 februari 2019: start aanbesteding concessie IJssel-Vecht 2020-2030 (PS2019-96)

24 september 2019: gunning concessie IJssel-Vecht 2020-2030 aan Keolis (PS2018-010452)

Vervoerder verantwoordelijk voor aanschaf materieel.

Mei 2020: constateren onregelmatigheden aanbesteding (PS2020-342)

4 augustus 2020: definitief besluit concessie IJssel-Vecht (PS2020-550)

Augustus 2020: gunning ingetrokken.(PS2020-485)

22 september 2020 noodconcessie 2 jaar gegund aan Keolis voor continuïteit openbaar vervoer en tijd voor nieuwe aanbesteding. (PS2020-638)

13 december 2020 start de noodconcessie IJssel-Vecht met de BYD-bussen.

Januari 2021: Keolis heeft een eerste verbeterstraat voor verbetering aan de bussen opgezet.

Problemen met stilvallen zijn grotendeels dan opgelost.

16 april 2021: Keolis meldt klachten van chauffeurs aan provincies over zwaar sturen en chauffeurstoel.

Datum

3 oktober 2023

Zaaknummer

2023-010968

Blad

3 van 5

Het verhelpen van alle geconstateerde problemen en klachten is een zaak tussen Keolis en BYD. In de daarop volgende maanden wordt duidelijk dat het ziekteverzuim in de noodconcessie IJssel-Vecht hoger is dan in normale omstandigheden gebruikelijk is. Een deel van dit ziekteverzuim wordt veroorzaakt door chauffeurs met lichamelijke klachten.

1 september 2021: start aanbesteding concessie IJssel-Vecht 2023-2035 (PS2021-611)

10 november 2021: brief naar Keolis met zorgen over oplossen klachten. Verwachting door ons uitgesproken dat de problemen uiterlijk 12 december 2021 (ingang nieuwe dienstregeling) opgelost zouden zijn.

Op 18 januari 2022: in gebrekestelling voor de aanhoudende problemen met cabine-ergonomie en klimaatbeheersing.(PS2022-38)

April 2022: TÜV Nord voert in opdracht van de provincies keuring uit op de aspecten cabine-ergonomie en klimaatbeheersing. Dit leidt tot opleggen boete. (PS2022-513)

12 april 2022: gunning concessie IJssel-Vecht 2023-2035 aan EBS (PS2022-250).

26 april 2022: in het eerste implementatieoverleg (ambtelijk) afspraken over het te volgen proces en de betrokkenheid van EBS bij afname en keuring van de BYD-bussen. Pas na afloop van het bezwaar van Qbuzz tegen de gunning van concessie eind augustus 2022 is het mogelijk alle informatie over de bussen met EBS te delen.

12 augustus 2022: Keolis informeert ons en EBS over het niet tijdig verhelpen van de volgende gebreken: corrosie, infrarood verwarmingselementen, cabineaanpassingen en scheeftrekken van de bussen.

Naar aanleiding van het overleg van 12 augustus 2022 voert TÜV Nord in opdracht van de provincies in augustus en september van 2022 een pre-inspectie uit op 27 bussen. Deze pre-inspectie was oorspronkelijk niet voorzien. Keuze gemaakt om beter beeld te krijgen van de technische staat van het busmaterieel. Zo kan de eindinspectie beter gebeuren. De uitvoering van de pre-inspectie is dinsdag 30 augustus 2022 besproken met Keolis en EBS. De rapporten van de pre-inspectie zijn gedeeld met Keolis en EBS.

1 september 2022: brief naar Keolis: vraag om versnellen van proces om problemen op te lossen en zorgen dat bussen voor start van de eindinspectie aan de concessie-eisen voldoen.

28 september 2022: start wekelijks ambtelijk overleg met EBS en Keolis overnameproces en alle benodigde acties, inclusief lopend herstel van problemen aan de bussen te bespreken.

4 oktober 2022: TÜV start eindinspectie. Doel van deze inspectie was een antwoord te krijgen op de vraag of de bussen nog veilig en goed 13 jaar ingezet zouden kunnen worden in de nieuwe concessie. En zo ja, wat dan de overnamewaarde van de bussen zou moeten zijn. (PS2022-689)

9 november 2022: nieuwe informatie over de implementatie van de concessie IJssel-Vecht 2023-2035 (PS2022-838)

6 december 2022 bestuurlijke vaststelling van de definitieve waarde voor overname van het ZE-bussysteem.

11 december 2022: start EBS concessie IJssel-Vecht 2023-2035 met onder andere de 234 BYD-bussen.

Datum

3 oktober 2023

Zaaknummer

2023-010968

Blad

4 van 5

Vraag 4:

Heeft uw college het vertrouwen dat de betreffende bussen op korte termijn (binnen enkele maanden) probleemloos gaan functioneren? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

De reizigers ervaren geen hinder van de problemen van de bussen. EBS en BYD werken nu aan verbeteringen. Wij hebben er vertrouwen in dat dit binnen afzienbare tijd gaat leiden tot het oplossen van deze problemen. De bussen kunnen niet in één keer verbeterd worden. Dat moet in gedeeltes.

Vraag 5:

Als de problemen met betreffende bussen niet op korte termijn (enkele maanden) opgelost worden, welke stappen neemt u dan om ervoor te zorgen dat het Openbaar Vervoer op betreffende lijnen wel voldoende gaat functioneren? Dat wil zeggen dat het materieel op orde is en buschauffeurs zonder klachten op de bussen kunnen rijden.

Antwoord:

De verantwoordelijkheid voor het personeel ligt bij de vervoerder in zijn rol als werkgever. Natuurlijk willen wij ook graag dat buschauffeurs zonder klachten op de bussen kunnen rijden. Op het moment dat aantoonbaar door te veel (fysiek) ongemak voor chauffeurs EBS niet kan voldoen aan de concessie-afspraken en er onvoldoende zicht is op een spoedig herstel nemen we maatregelen. In de concessie-afspraken staat de mogelijkheid EBS een boete na ingebrekestelling op te leggen, vergelijkbaar met wat in 2022 bij Keolis is gedaan. Dat is op dit moment echter nog niet aan de orde. We hebben voortdurend contact over de voortgang.

Vraag 6:

Hoe houdt de provincie Gelderland de verbeteringen (of verslechtingen) in de gaten? Spreekt u bijvoorbeeld ook met de buschauffeurs die op de betreffende bussen rijden?

Antwoord:

EBS rapporteert elk kwartaal over de voortgang van het herstel van de bussen. Daarnaast komt dit ook aan de orde in de maandelijkse ambtelijke concessie-overleggen. In de maanden juni, juli en augustus 2023 zijn de concessiebeheerders van de provincies op de vestigingen van de vervoerder geweest om te praten met buschauffeurs. Formeel zijn wij geen partij maar we wilden in deze wel meer van de werknemers zelf horen.

Datum

3 oktober 2023

Zaaknummer

2023-010968

Blad

5 van 5

Vraag 7:

Bent u bereid onderzoek te doen naar wat er mis is gegaan bij de aanschaf, keuring en overname van betreffende bussen en wie daarvoor verantwoordelijk is, zodat lessen getrokken kunnen worden voor de toekomst? Daarbij onder andere kijkend naar de vraag of bedrijven op zoek naar winstmaximalisatie wel verantwoorde keuzes gemaakt hebben en of de kwaliteit van het materieel voor de buschauffeurs wel voldoende is meegenomen?

Antwoord:

Voor een dergelijk onderzoek zien we nu geen aanleiding. We zetten nu in op het oplossen van de problemen die er nog zijn.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink

- wnd. commissaris van de Koning

Henrice Wittenhorst

- plv. secretaris